

337055

721653

Consum könyvtár

I. SZÁM.

AZ ÚJ ADÓTÖRVÉNYEK NÉPSZERŰ MAGYARÁZATA

A vagyonadóról és hadinyereségadó-
ról szóló törvény — Az egyenes adó-
ról szóló törvény. — A fényüzési
és forgalmi adóról szóló törvény.

ÁRA: 6 LEI.

IRTA:

Dr. LADAY ISTVÁN
MINISZTERI TANÁCSOS

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201702450

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Előszó.

Ennek a füzetnek csak az a célja, hogy röviden megmagyarázza az új adótörvények lényegét, minthogy ezek a törvények oly nehézkesek, hogy szakértők is igen nehezen értik meg. Füzetünk elolvasása után olvasónk tájékozást nyer mindegyik adó lényegére nézve és megérti, hogy miről van szó, úgy hogy a törvényt fogja tudni használni. Ennél többet nem akarunk és ezért csak a leglényegesebb tudnivalókat vettük fel, nehogy a munkát nehézkesé tegyük. Aki tehát a további részletekről akar tájékozódni, olvassa el a törvényt, melyet ezen füzet után könnyen megért.

Az új adótörvények minden régi adótörvényt hatályon kívül helyeztek, kivéve a betegápolási póttadót és a hadmentességi díjat. Ez a két utóbbi az eddigi szabályok szerint fizetendő. Mindössze három új adótörvény van, még pedig: az egyenes adókról szóló törvény, a vagyonadóról és hadinyereség adóról szóló törvény, végül a fényüzési és forgalmi adóról szóló törvény.

1.

A vagyonadóról szóló törvény.

1. Vagyonadó alá esik minden vagyon, amely akár egyes embereknek, akár testületeknek birtokában volt 1921 augusztus 1-én. Erről az adóról a forgalomban levő bevallási iv VIII. rovata rendelkezik. Ez az adó rendkívüli adó és csak egy ízben fizetendő.

2. Az adónak alá van vetve minden román honos ügybel-, mint külföldön levő összes vagyonára, míg a külföldi honos csak a Romániában levő vagyonára nézve.

(Megjegyzendő, hogy itt a törvény (2. cikk) homályos rendelkezést tartalmaz, amennyiben az 1. pont csak azokat veti alá az adónak, a kik R-ban laknak, vagy legalább egy év óta R-ban tartózkodnak, míg a 2. és 3. pont azokat is aláveti, kik nem tartózkodnak itt).

3. Az adótól a közjótékonyági és kulturális intézetek, ha nem haszonra dolgoznak, mentesek.

4. Az adó az 1921. aug. 1-én megvolt tiszta ingó és ingatlan vagyont éri. Ezt a vagyont úgy kell kiszámítani, hogy a bruttó-vagyonból le kell vonni a törvény 7. cikkében felsorolt terheket, vagyis az adósságokat, az ingatlan terhelő dologi terheket és szolgáltatásokat és a külföldön fizetett vagyonadót.

5. A bruttó-vagyonba bele kell számítani minden ingó és ingatlan, akár hoz jövedelmet, akár nem; be kell továbbá számítani a fekvő birtokba fektetett tőkét; mindennemű ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági berendezést, a román járadékba,

román, avagy külföldi értékpapirokba fektetett tőkét, ugyszintén kül- és belföldi részvényeket és kül-, vagy belföldön fennálló követeléseket és kártérítési jogokat is, valamint az 1921. aug. 1.-én megvált készpénzt is.

Nem kell azonban beszámítani a bruttó vagyonba sem:

a) az élethossziglan, vagy bizonyos meghatározott időre szóló életjáradékoknak megfelelő tőkét, bármilyen nagy legyen is, továbbá a betegség, baleset, aggkori, munkaképtelenségi, vagy életbiztosítási járadékok tőkéjének azt a részét, amely nem halad meg 50.000 leit,

b) azokat a külföldi liquid egyenleg követeléseket, melyek 1921. március 1.-én oly romániai pénzintézetnél voltak letéve, mely letéteket elfogadhat,

c) a lakás butorzatát, a ruházati tárgyakat. A szörméket azonban, ha azok értéke minden egyes csafádtagra számítva 20—20.000 leit meghalad, fel kell venni,

d) magánkönyvtárakat és oly tanulmányi tárgyakat, amelyek nincsenek kereskedelmi forgalomban,

e) képeket és műtárgyakat, ha nem továbbadási szándékkal vásároltattak,

f) ékszereket, ha nem kereskedelmi forgalomban vannak és értékük személyenként 25.000 leit meg nem halad,

g) az 1920.-iki 5%-os belső kölcsön és az 1919.-iki erdélyi kölcsönre jegyzett összegeket,

h) a mezőgazdasági eszközöket és legfeljebb 4 igavonó barmot.

Az a) f) és h) pontban említett vagyonokat *nem kell* felvenni a vallomásba, csak a g., pont alattit. Ezt is csak azért mert a vallomási űrlapon, nem tudni miért, van rá rubrika.

5. A bruttó-vagyonból levonatnak az adósságok és terhek, l. 4 pont.

6. Mindenkinek vagyonát külön adóztatják meg. Azonban a férj és feleség vagyona együttesen esik adó alá, kivéve ha vagyonelkülönzésben élnek. Az utóbbi tekintetben a törvény nem pontos, mert csak a régi királyságbeli törvényt tartja szem előtt és azt kívánja, hogy arra nézve, hogy a nőnek külön vagyona van, 1921 július 1.-e előtt keletkezett bírói határozat legyen. Noha tehát a női különvagyon a törvény alapján, vagy a házassági szerződés alapján a volt magyar területeken bírói ítélet nélkül is elkülönített vagyonnak veendő, mégis együtt kell bevallani.

Ha több tulajdonos osztatlanul (pld. testvérek) bír valamely vagyont, ezt a vagyont részekre osztottnak kell tekinteni, vagyis mindenki külön adózik a maga része után. A még birtokba nem vett örökséget, mint önálló vagyont adóztatják meg. A vagyonhoz hozzá számítják az 1916 augusztus 1-ike után tett ajándékozásokat is, kivéve a hozományadást, ha a házasságot 1921 aug. 1-ig megkötötték. A belföldi részvényeket ugyan fel kell venni a vagyonkimutatásba, de ezek után nem kell adót fizetni, mert a részvénytársaság maga viseli a vagyonadót.

7. A föld becslésénél a jövedelmi adóra vonatkozó törvény irányadó, (lásd ezt alább). Általában a bérérték huszszorosa lesz a föld értéke. Ha azonban a földbirtokot kisajátítják és négyötöd résznél kevesebb marad a tulajdonosnak, a megmaradt földnek az értékét nem lehet többre tenni, mint a mekkora a kisajátítási összeg. Az épületeket, erdőket, bányákat, normális értékükkel kell felvenni. Ezt az értéket utóbb egy bizottság állapítja meg. A házak névértékét úgy kell megállapítani, hogy meg kell szorozni az 1910. évi vallomásba foglalt bérértéket hatvannal, ehhez hozzá kell adni az egyenes adókról szóló törvény szerint (lásd alább) megállapítandó bérérték huszszoros összegét és az eredmény felét kell az épület értékének tekinteni. Ha 1910-ben az épület nem volt a vallomásba bejegyezve, a hatvanas hányadost annyiszor kell négygyel csökkenteni, ahány évvel később jegyeztetett be az épület.

Ha az ingatlan 1916 után vásároltatott és a vételár többet tesz ki a fentiek szerint kiszámítandó összegnél, a vételárát kell számítani.

Minden az ingatlanhoz tartozó egyéb tárgyat és az állatokat forgalmi értékükkel kell felvenni.

Az ingatlanokat terhelő haszonélvezet értékét a törvény 12.-ik cikkében foglalt részletezés szerint kell levonni.

8. A követeléseket névértékükkel kell felvenni. Ha azonban csőd miatt, vagy más okból kétesek, aránylagos levonást lehet eszközölni.

9. A román állam által kibocsájtott, vagy garantált érték-papirokat, továbbá a román részvényeket és zálogleveleket, valamint az idegen országbeli értékpapirokat is az 1920 október 1. és 1921 április 1. közötti középárfolyamon kell felvenni. Ha nincs ily árfolyam pl. a papir későbbi kibocsájtású vagy nincs jegyezve, a valóságos értékét kell bevallani.

A bevallásnál vigyázni kell, mert a kincstárnak joga van a kérdéses papirokat az adózótól elvenni abban az árban, a melyett az adózó mint a papirok értékét bevallott. A román részvényeket be kell vallani, bár adómentesek (lásd alább 14. pont); be kell vallani az 1921 aug. 1. megfelelő készpénzt is.

10. A társaságok vagyonát amennyiben nem részvénytársaságok, vagy szövetkezetek, az 1921 aug. előtti utolsó mérleg alapján kell felvenni. Az idegen cégek és idegen keresk. társaságok vagyonát a Romániában létező vagyon alapján kell megállapítani, de levonandók azok a részek, amelyek már a belföldi részvényesek egyéni vagyonában szerepelnek.

Az egyéni kereskedelmi üzletek, továbbá a közkereseti és betéti társaságok tekintetében az a tőke számíttatik, amely a jövedelemadónál mondottak szerint (lásd alább) befektetett vagyonnak mutatkozik. Minden bel-, vagy küllag vagyona hozzászámíttatik az illetőnek az üzletben nem szereplő magán vagyonához és ezzel együtt adóztatik meg, ha azonban nem fizeti az adót, azt a társaságon hajtják be.

A részvénytársaságok vagyonául nemcsak a társasági tőke, hanem a tartalékok is számíttatnak az 1921. augusztus 1. előtti mérleg szerint.

11. Olyan vagyon után, amely már 1914. augusztus 1-én megvolt, az értéknek csak $\frac{4}{5}$ része számíttatik. Ugyanilyen kedvezményes elbánásban részesülnek azok a vagyonok is, melyeket öröklés vagy ajándék útján, vagy osztatlan vagyonok felosztása útján 1914. aug. 1. után szereztek olyan egyéntől, aki ezt a vagyont már 1914. aug. 1-én bírta, ugyyszintén az 1914. aug. 1-én meglevő pénzből később vásárolt egyéb javak.

Az érték háromszorosával számíttatnak a következő javak:

- a), amelyeket szállításból szereztek oly személyek, akik 1914. augusztus 1. előtt nem foglalkoztak szállításokkal;
- b) az 1914. augusztus előtt is szállítással foglalkozó egyének által a háboru idején elért nyereségnek 10⁰o-ot meghaladó része;
- c) a háboru előtt kereskedéssel nem foglalkozók által a háboru alatt be- vagy kiviteli üzletből keresett vagyonok;
- d) az üzletekkel már a háboru előtt is foglalkozóknak a háboru alatt ugyanily üzlelekből 10⁰o-nál többet kitevő nyeresége;
- e) az ellenséggel a megszállás alatt kötött üzletekből szerzett vagyonok;
- f) a rubetekkel és koronákkal folytatott spekulációból, az ingatlanok adásvétele és bérlete útján üzött spekulációval szerzett vagyonok.

A közhivatalnokok és képviselők, valamint azok, akik mint tartalékosok 1916—1918. és 1919—1920-ban a háboruban résztvettek, kötelesek vagyonuk eredetét is kimutatni, mert különben a vagyon négyszeres értékkel adóztatik meg.

12. Mindezek után a vagyonadó kövekezőleg számíttatik ki :

a) A nettó vagyonból, ha az 400.000 leit meg nem halad 30.000 lei (hadirokkantnál 50.000 lei) leszámíttatik, továbbá az ellátatlan gyermekek után még fejenként 5000 lei számíttatik le, de csak akkor, ha legalább 3 gyermek van és akkor is legfeljebb 15.000 lei.

b) A 100 leien alul maradó összegek nem vétetnek számításba; ha a vagyon 100.000 leit meghalad, az 1000 leien alul maradó töredékek nem vétetnek számításba; ha a vagyon egy millió leit meghalad, a 10.000 leien alul maradó töredékek nem vétetnek számításba; ha a vagyon 10 millió leit meghalad a 100.000 leies töredékek elesnek.

Ezek után az így megmaradó vagyon a következő adótételek alá esik :

<i>A vagyon összege.</i>	<i>Az adó százaléka.</i>
20100-tól 30.000-ig	50 ^o / ₁₀
30100-tól 40.000-ig	5.2 ^o / ₁₀
101.000-től 120.000-ig	6.1 „
201.000-től 220.000-ig	6.6 „
501.000-től 525.000-ig	8.1 „
1,010.000-től 1,050.000-ig	10.1 „
2,010.000-től 2,100.000-ig	12.1 „
3,010.000-től 3,100.000-ig	13.1 „
10,100.000-től 10,200.000-ig	20.1 „
20,100.000-től 20,200.000-ig	33.0 „

A maximum 33 százalék.

A részletes táblázatot lásd a törvény 21. cikkében.

13. A részvénytársaságok a következő módon fizetik a vagyonadót: Ha a részvénytársaság már 1919. január 1 előtt fenállott, 12°/₁₀, ha pedig csak ezután keletkezett, 10°/₁₀ számíttatik fel a tőke és tartalékok utolsó mérleg szerinti összegéből.

Az állami ellenőrzés alatt álló szövetkezetek a tőke után 6°/₁₀-ot, a tartalék után pedig 8°/₁₀-ot fizetnek.

Ha azonban az 1912—1919-ig terjedő években a nyereség állaga az aláírt tőke 30°/₁₀-át meghaladta, (amely számításnál azonban a részvények alakjában szétosztott nyereség nem

létezőnek tekintendő) a nyereségtöbblet után még egyösöd rész számíttatik, a számítás minden 5% után külön történvén. Vagyis ha azon években a nyereség átlag 35% volt, a részvénytársaság 13 $\frac{1}{2}$ %, illetőleg az 1919. január 1-éig keletkezett részvénytársaság 11%-ot fizet: ha a nyereség átlaga 40% volt, az adó 14 $\frac{1}{2}$ %, illetőleg 12%.

Ezen többletnek fizetését a részvénytársaság kikerülheti, ha az 1921. július 1-éig alá irt részvényfőkének $\frac{1}{8}$ részét részvényekben felajánlja.

A külföldi részvénytársaságok vagyona a Romániában kötött ügyletekben érdekelt összegek $\frac{1}{5}$ részével vétetik számba. A részvénytársaságok adója kirováskor esedékes.

Ha a részvénytársaság nem fizeti rögtön az adót, arról váltókat köteles adni, melyek legfeljebb 10 év alatt 7%-os kamattal fizetendők.

Az oly részvénytársaságok, melyek tőkéje teljesen le van törlesztve, kötelesek ezen letörlesztett tőke $\frac{1}{6}$ részét a pénzügyminiszternek részvényekben átadni. A részvények a kirovástól számított 2 hónap alatt adandók át.

Későbbi kibocsátásoknál az állam egyenlő feltételek mellett részt vehet.

A váltók vagy részvények átadásában való késedelem birsággal és adófelemeléssel jár.

14. A román részvények után adó nem fizetetik, de be kell vallani, mert a vagyon nagyságánál számba vétetnek és a progresszionak alapjául szolgálnak.

15. A vagyonadóra szóló nyilatkozat kiállításánál a következőkre kell ügyelni:

Be kell jelenteni minden vagyont az iven foglalt részletezés szerint, de a fenti 5 a, b, c, d, é, f és h) pontban foglaltakat nem; továbbá:

értéküket fenti módzatok szerint.

Mi módon szerezte vagyonát (öröktés, adásvétel) és mikor lépett birtokába? Erre nincs rubrika a vallomási év VIII. pontjában, de van a jövedelmi adóknál I—II. alatt.

Az értékpapírok megnevezése, száma sorszama és névértéke.

A követelések és tartozások.

A bevalláshoz egy jegyzéket kell csatolni, melyekbe fel kell sorolni a követelésekre és értékpapírokra vonatkozó összes

részleteket. Ha 1921. aug. 1 óta a vagyon tárgya változott, ezt az észrevételekben meg kell említeni. Általában mindazt, a mi nem fér bele a vallomási ivbe, külön papírra kell felírni és a vallomáshoz csatolni.

Jövőben semminemű perlés ezen követelések, vagy más ügylet alapján nem történnhetik meg, ha csak az adóhivatal nem igazolja, hogy az illető követelés, vagy értéktárgy az adó alá be volt jelentve, Külföldre vinni sem lehet az adóhivatal láttamozása nélkül. Az oly kereskedelmi társaságok, melyek nem részvénytársaságok, vagy szövetkezetek, külön is tartoznak bejelenteni tagjaik vagyonilletőségeit.

Azok, akik 1918. után más megbízásából külföldre küldtek értékeket, vagy pénzt, avagy behoztak külföldről, kötelesek mindezeket bejelenteni, ha azt a kincstár kívánja, ugyszintén a külföldön nyitott hiteleket is.

16. A vagyonadóra semmi pótagó nem vethető ki.

A vagyonadót, ha 500 leit meg nem halad, 3 hónap alatt kell befizetni, ha meghalad 500 leit, de nem éri el az adózó évi jövedelmének $\frac{1}{6}$ részét, egy év alatt négy egyenlő részletben 6% kamatozással kell megfizetni, de egy részlet 300 leinél kisebb nem lehet; ha meghaladja az adó évi jövedelmének $\frac{1}{5}$ részét, halasztást lehet kérni, amely legfeljebb 10 évre terjed.

17. Az adót készpénzben kell fizetni, de ha az 1921—22. évben lefizettetik, azt rendes kincstári jegyekben, requiráló bonokban, kártérítési bonokban és járadékban is lehet fizetni.

18. A bevallás elmulasztása súlyos büntetések alá esik.

19. Erdélyben és általában a csatolt részeken az eddigi kirótt, de be nem fizetett vagyonadót nem kell megfizetni. A befizetett adót pedig a most fizetendő vagyonadóból le kell vonni. A hadinyereség adót csak a háboru alatt szerzett vagyon után fizetett adóból vonják le.

20. Azok kik vagyonuk eredetét kötelesek kimutatni (lásd fent 12) az illető megye pénzügyigazgatóságánál kötelesek nyilatkozatukat megtenni és bizonyítékaikat bemutatni. Ezeket egy bizottság vizsgálja felül, melyben egy bíró, egy ügyész és egy pénzügyi tisztviselő lesz.

21. Az adókiyetés módját, a felebbezést stb., a I. részben ismertetjük.

II.

Az egyenes adókról szóló törvény.

1. Ez a törvény 1921 április 1-től kezdve állapít meg adókat a különböző jövedelmekre. Ezen jövedelmek részletezése alább következik.

A jövedelmeket a törvény az Abc. különböző betűivel jelöli meg cédula névvel. Eszerint van:

- A cédula, amely a földbirtokból eredő jövedelmet jelenti
- B " " az épületekből " " "
- C " " a mezőgazdasági üzemből " " "
- D " " az ipari és kereskedelmi " " "
- E " " a nem kereskedelmi foglalkozásokból eredő jövedelmet jelenti
- F " " a fixfizetésekből és nyugdíjakból eredő jövedelmet jelenti
- G " " a tőkekamatból eredő jövedelmet jelenti.

Ezenkívül adó alá esik még az összes tiszta jövedelem is az alábbi részletek szerint.

Ezekkel az összes jövedelmi adók ki vannak merítve.

2. Ezeket az adókat mindenki fizeti honosságára való tekintet nélkül.

3. Ezen adók következtében a volt magyar területeken megszűntek a földadók, mindennemű házadók, az összes kereseti adók, a jövedelmi adó, a vagyoadó, a bányaadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója, tőkekamat adó, a hadinyereség adó, valamint a fegyver és vadászati adó is.

Megszűnnek továbbá az ezen adókra eddig fennálló pótagadók is, és csupán a hadmentességi adó és a betegápolási pótagadó marad fenn.

A.

Földadó.**(A. cédula)**

Földadó alá esik minden be nem épített terület tiszta jövedelme. Ezt mindenki fizeti, akinek a földből jövedelme van tehát a tulajdonos, a haszonélvező stb.

2. Be kell vallani a jövedelmet a földbirtok terjedelmét belyét és művelési ágát a vallomási iv E. rovata szerint.

A vallomási iv kitöltésénél a következőkre kell ügyelni:

A harmadik hasádba beírandó a hely (pl. puszta) a hol a birtok fekszik; a negyedikbe a község, melyhez tartozik. Az 5. hasádba a kiterjedés írandó; itt a holdat és négyzetölet át kell számítani hektárra és árra a következő táblázat szerint:

1 négyzetöl	=	3'6 négyzetm.	20 négyzetöl	=	72 négyzetm.
2 "	=	7'2 "	30 "	=	108 "
3 "	=	10'8 "	40 "	=	144 "
4 "	=	14'4 "	50 "	=	180 "
5 "	=	18 "	60 "	=	216 "
6 "	=	21'6 "	70 "	=	252 "
7 "	=	25'2 "	80 "	=	288 "
8 "	=	28'8 "	90 "	=	324 "
9 "	=	32'4 "	100 "	=	360 "
10 "	=	36 "	1000 "	=	3600 "

Ebből a táblázatból, tudva azt, hogy egy hektár annyi mint 10.000 négyzetméter és egy ár annyi mint 100 négyzetméter, minden területet könnyen átszámíthatunk. Pl. hány hektárt tesz ki 436 hold 1398 négyzetöl?

Egy katasztrális hold = 1600 négyzetöl. E szerint
 1000 négyzetöl = 3600 négyzetméter
 600 négyzetöl = lizszer 60 " = 2160 "

1600 négyzetöl tehát összesen 5760 négyzetméter
 436 \times 5760

26160

3052

2180

2511360 négyzetméter ... 2,511.360

Ehhez 1398 négyzetöl vagyis:

	1000 négyzetöl	.	.	.	3600
300 azaz lizszer	30 "	.	.	.	1080
	90 "	.	.	.	324
	8 "	.	.	.	28'8

összesen 2,516.392'8

A tizedest elhagyva 2,516.392 osztva 10.000-rel = 251 hektár és 6392 négyzetméter. Viszont 6392 négyzetméter osztva 100-zal = 63 ár és 92 négyzetméter. E szerint az ötödik rovatba írandó:

251 hektár 63 ár 92 négyzetméter.

A területet külön-külön kell feltüntetni a telekkönyv vagy a kataszteri birtokiv, esetleg az ezektől eltérő tényleges állapot szerint: külön-külön hány hektár a szántóföld, hány a rét stb, a 2. rovat részletezése szerint.

A 6. rovatban be kell vallani haszonbérbe adott birtoknál a haszonbért, saját üzemben kezelt birtoknál pedig a hozzávetőleges évi tiszta jövedelmet. A 7. rovat rendszerint üresen marad, de ha a birtok haszonbérbe van adva és a haszonbérleti szerződés közjegyző előtt kötött, a közjegyzői számot s a közjegyző nevét be kell írni. A 8. rovatba az ingatlan vételárát kell beírni; ez persze az 1. illetőleg 2. rovatban szereplő összes birtokok után gyakran csak egy összegben mutatható ki. A 9. rovatba az adásvételi szerződés kelte és (ha van) a telekkönyvi átírás bírósági száma (mely rajta van az eredeti szerződés végén) irandó be, — ha pedig a birtok nem vétel után szerezetett, a szerzés módja: öröklés stb. A 10. rovatba az értéket kell beírni a bevalló legjobb tudomása szerint. A 11. rovatba az adósságok, a 12. rovatba a hitelező neve és a kamalfizetési nyugta (könyvecske) kelte vagy száma jön. A 13. rovatban a felvetett kérdésekre kell felelni.

2. Az értékevallás nem lényeges, mert az értéket („bérérték“) véglegesen 3 évenként egy becselő bizottság állapítja meg községenként. Megállapítja a birtok művelési ágát, a föld minőségét és a termés értékét: becslési tarifát állít fel, melyben feltünteti a vételárát és hektáronkénti bérértéket, a községbeli bérleti szerződések és más adatok alapján. A birtokosok kötelesek a birtok nagyságáról nyilatkozatot adni és azt a bizottságnak a kitűzendő határidőben átadni. A bizottság a becslési munkálatok elvégzése után annak eredményét, vagy a fentemlített becslési tarifát kifüggeszti a község házában és ez ellen a kifüggesztéstől számított 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál felebbezést lehet benyújtani. A felebbezési bizottság döntését felterjeszti a pénzügyminiszterhez, aki 20 nap alatt azt megváltoztathatja, illetőleg a megváltoztatás végett új bizottságot küldhet ki, ha azonban ezt nem teszi, a felebbezési bizottság döntése végleges lesz.

Jól meg kell jegyezni, hogy ezek a bizottságok még nem az egyes polgárok adóját állapítják meg, hanem csak a becslési tarifát, vagyis meghatározzák, hogy az illető községben egy hold szántóföldnek mennyi a bérértéke, ugyanígy, hogy mennyi

a bérértéke abban a községben egy hektár rétnek, erdőnek, stb. Ez tehát egy általános kulcs, amelyet aztán a pénzügyi tisztviselők alapul vesznek az illető községben a földadó kivételénél.

3. Ezen kulcs alapján kiszámítják az ingatlan bruttó bérértékét, melyből aztán levonják a bekebelezett adósságokat, továbbá minden az adózó által eltartott családtag után 5%-ot, ha pedig négynél több családtagot tart el, a többiek után 7%-ot, tehát pl. 10 családtag után 62%-ot. Ha azonban az adózó általános jövedelmi adót (I. H. fejezet) fizet, ezek a levonások nem itt, hanem a jövedelmi adónál történnek. Hogy kik családtagok, a törvény 62. cikke mondja meg.

4. A bérértékből, ha az 6000 leinél kisebb, levonnak 500 leit, de ha 1000 leinél is kisebb, a felét. Az adó saját üzemben kezelt ingatlan után a tiszta bérérték 15%-a, ha pedig hasznóbérbe van adva, 18% (kiskorúak birtoka után ekkor is csak 15%). Szőlők, gyümölcsösök után 10%.

5. A pénzügyi tisztviselők által egyenként megállapított földadók jegyzéke a községházán kifüggesztendő és a kifüggesztéstől számított 15 nappalatt megfellebbezhető az adókvető bizottsághoz, ahonnan a fellebbezési bizottsághoz és végül a semmitőszékhez lehet tovább felfolyamodni.

5. A pénzügyi tisztviselők megállapítják az ingatlan terheit is, amelyek a jövedelemből levonatnak. Ilyenek mint láttuk a bekebelezett adósságok kamatai és a családi terhek. Az előbbieket csak akkor vonják le, ha a földtulajdonos bélyegzett nyugalával bizonyítja, hogy a kamatokat kifizette és azok után a hitellező az adót megfizette.

7. Időlegesen (5—10 évig) adómentesek a lecsapolások által használhatóvá tett mocsarak, termővé tett terméketlen területek, erdősítések, új szőlő ültetések. Ezek mentesítését három hónap alatt a létesítésüktől kezdve kell kérni.

8. Lásd még a J. pontot.

B)

Házadó.

(B. cédula.)

1. A házadó a tiszta jövedelem 15 százaléka. Ha azonban a tiszta jövedelem nem halad meg 3000 leit, annak egy harmada

adómentes: ha pedig 3000 leit meghalad, de 10.000 leit nem halad meg, egy ötöd rész adómentes.

2. Házadó alá esnek nemcsak a házak, hanem a vállalatok épületei, vagy telkei, továbbá a vasuti berendezések is.

3. A tiszta jövedelem megállapítása következőleg történik:

Alapul veszik a bérleti és eladási szerződéseket és más adatokat, melyeket az adózónak érdekében áll előterjeszteni. Az így megállapított bruttó jövedelem, pl. az ingatlan használatáért fizetett bérösszeg a ház bérértékének nevezetik. A bérértékből levonnak 15 százalékot fenntartásra és 5 százalékot amortizációra; levonják továbbá a bekebelezett adóságok kamatait, ha pedig törlesztéses kölcsön van bekebelezve, az évi annuitást; levonják továbbá a családi terheket is, úgy mint a földadónál; ha a tulajdonos maga lakja az épületet, vagy annak egy részét, 3000 lei bérértékig egy ötöd, innen 10.000 leiig egy hatod és ezen felül egy nyolcad vonatik le. Itt megjegyezzük, hogy a családi terheket nem lehet minden adónál külön levonni, hanem csak egyszer. Ha tehát az adózó háromféle adót fizet, csak az egyiknél vonják le.

4. Ha az ingatlan butorzattal van bérbeadva, a házadón kívül még a butor után befolyó jövedelem az E. cédulán külön adózás alá esik.

5. A becslést külön becslőbizottság végzi, mely házról-házra jár és a becslési jegyzőkönyvet a lakáson hagyja. Innen számított 10 nap alatt a fellebbezési bizottsághoz lehet fellebbezni.

6. Ha a becslés véglegessé vált, az adóhivatal kiveti az adót, amely ellen az A. fejezetben leirt módon fellebbezni lehet a kivető bizottsághoz stb. u. m. a földadónál.

A becslés 3 évenként történik.

7. Adómentesek a falusi földmunkások házai és gazdasági épületei. Az új épületek, ha az építés a most következő három évben befejeződik, 10 évig (a később befejezendő új épületek 5 évig) adómentesek.

A »bevallási iv« rovatai nem szorulnak magyarázatra.

Példa: A ház 4000 leiért van bérbe adva, van rajta betáblázva 30.000 lei évi 8 százalékkal; a tulajdonosnak egyéb jövedelme nincs, van 3 gyermeke. Mennyi az adó? Lemegy: 15 százalék fenntartás=600 lei, 5 százalék amortizáció=200 lei, kamat 2400 lei, családi teher 600 lei. Marad 200 lei, ennek egyharmada lemegy, marad 133 lei, az adó tehát 20 lei. Nézetünk szerint

ez a törvény helyes értelme. Mintbogy azonban a törvényhiányos, lehetséges a következő számítás is: 4000 leiből lemegy 2400 kamat, marad 1600, ebből lemegy $15\frac{1}{2}$ százalék=320, továbbá $\frac{1}{6}$ =533, valamint 15 százalék családi teher=240, összesen 1093, marad 507 lei, mely után az adó 15 százalék=76 lei. Sőt a törvény laza szövegezése mellett így is lehet: le 2400, marad 1600, ebből le 20 százalék, marad 1280, ebből le családi teher 15 százalék azaz 192, marad 1088, ebből le egyharmad azaz 362, marad 726, mely után az adó 15 százalék 109 lei. A finánc biztosan az utóbbi módot alkalmazza, de a semmitűszék dönt végső fokon.

8. Lásd még a J. pontot.

C.

A mezőgazdasági üzemek adója.

(C. cédula)

1. A mezőgazdasági üzemekből, tehát földművelésből, az erdőgazdaságból, állattenyésztésből stb. eredő tiszta jövedelem után 12 százalék fizetendő. Vagyis a földbirtokos a ki maga gazdálkodik, a földadón kívül még ezt is fizeti. Ugyanigy a haszonbértől a maga üzleti haszna után, de ő már 18 százalékot fizet.

2. A tiszta jövedelem kiszámítása egy bizottság által történik, mely a föld bérértéke után egy hányadost állapít meg, figyelembe véve a művelési nemeket. Ez a hányadás 0.75-től 5-ig terjedhet, vagyis a legkisebb tisztajövedelem a bérérték háromnegyedrésze, a legmagasabb pedig a bérérték ötszöröse lehet.

3. A hányadosok megállapítása községenként történik, az adókitetés pedig a pénzügyi tisztviselők útján, ami ellen a fellebbezés ugyanigy történik, mint a többi adóknál fentebb láttuk.

4. Példa: A bérérték 1000 lei; szőlőről van szó, mely 3-szoros hányados alá esik: 3000. Az adó, ha házikézelésben van: 360 lei (persze ezen kívül jár a földadó is).

5. A háboruban elpusztult terület 3 évig mentes.

6. A bevallási iv 13-ik rovata kitöltetlenül hagyandó.

7. Lásd még a J. pontot.

D.

Kereskedelmi és ipari vállalatok adója.

(D. cédula.)

1. Ezt az adót minden iparos vagy kereskedő, egyén vagy társaság fizeti. Ide tartoznak az ügynökök is. Ide tartoznak a gyárak, bányák, fuvarozó vállalatok is.

Hogy a *kézművesek* ide tartoznak-e, vagy az E. cédula alá, a törvény nem mondja meg.

Az adó a tiszta jövedelmet terheli. Ez lehet *valódi*, vagy *vélelmezett*.

A valódi tiszta jövedelmet úgy állapítják meg, hogy a legutóbbi üzleti év bruttó bevételéből levonják a házbért, a kölcsöntőkék kamatait, a fizetéseket és béreket, a nyers anyag vételárát, a biztosítási díjakat és egyéb vegyes kiadásokat, az ingó berendezés után netalán fizetett bérösszegeket, a kétes követelések és áriolyam veszteség tartalékát. Engedélyes vállalatoknál, amelyeknél a berendezés az engedély letelte után az engedélyező tulajdonába megy át, a megfelelő tőketörlesztés is leszámíttatik.

Leszámítják a személyzet részére adott jutalmakat is, ha a fizetés 50 százalékát meg nem haladják, — leszámítják a házbért akkor is, ha az üzlet a kereskedő saját házában van; ez esetben a házbér összege 10 százalékot rendszerint nem haladhat meg, de kivételesen 20% százalék levonás engedélyezhető, sőt nyomdáknaál 25 százalék. A kétes követelések és árfolyamveszteségek tartaléka a tiszta jövedelem 5 százalékáig emelhető a részvénytársaságoknál. Leszámítják rtgoknál a tartaléokra visszatartott nyereségrészletet is, még pedig 5 százalék erejéig, — de ha a tartalékok nem érik el az alaptőke felét, 10 százalék erejéig. Végül az oly üzleteknél, melyek hivatásszerű kölcsönnyújtásban állnak, leszámítják azokat a kamatokat is, melyek a G. cédulán esnek adó alá.

Nem számítanak le; a főnök személyes munkájáért vagy háztartási kiadásaiért semmit (de az üzletben alkalmazott feleség vagy családtag fizetését igen); nem számítják le rtgoknál az igazgatóság tantiémejeit, a jótékonyságra, az üzlet nagyobbitására, berendezésének szaporítására fordított összegeket, az önbiztosítást. Az amortizáció (leírás) csak ingóknál és csak a kivetési évre számítható.

3. A *vélelmezett* tiszta jövedelem azoknál számíttatik, a kik nem vezetnek szabályszerű könyveket. Ezt úgy állapítják meg, hogy alapul veszik a kivetés előtti évben kötött üzletek számát (összesen mekkora bruttó összeget vettek be eladásokból, vagy pl. ügynökök, közvetítők, mennyit kerestek bruttó összegben) s ezt elosztják egy bizonyos számmal, melyet *hányadosnak* nevezünk. Az osztás után mutatkozó összeg lesz a tiszta jövedelem *vélelmezett* összege, melyből már semmi levonásnak nincs helye. Ezt a hányadot külön

bizottság állapítja meg. Egyebekben a hányados ügye nagyon rejtélyes; a törvény homályos és hiányos.

4. A férj és feleség által közösen vezetett üzletet a férj nevére adóztatják meg; a közkereseti és betéti társaságokat a cég nevére. Ha egy egyénnek több vállalata van, ezeket külön-külön adóztatják meg, de a tulajdonos főszékhelyén összesítik.

5. Az adó az ipari jövedelem 10 százaléka és a kereskedői jövedelem 12 százaléka. Ha az évi jövedelem 12000 leit nem halad meg, az első 6000 leinek fele adómentes (tehát pl. 4000 lei jövedelemből 2000 lei, 6000-ból 3000 lei, 10000-ból 7000 lei esik adó alá). Banküzletek, ha nem rtgok, 14 százalékot fizetnek.

A népbankok, falusi szövetkezetek, az iparosok, tisztviselők és munkások fogyasztási szövetkezetei és a községi lakásépítő szövetkezetek csak felét fizetik ennek az adónak.

6. Ha a vállalati tőkét nem lehet megállapítani és az évi bruttó jövedelem 500.000 leit meghalad, egy ezreléktől öt ezrelékig terjedő pótdadó fizetendő (az első 1.000.000 után 1 százalék és így tovább egy egy milliónkint, de legfeljebb 5 százalék). Ha a vállalati tőke kideríthető, a 30.000 leit meghaladó tiszta jövedelmi vállalatok szintén fizetnek pótdadót, amely 1% százaléktól 20 százalékig terjed a szerint, hogy a tiszta jövedelem hány százaléka a befektetett tőkének. Hogy ez az 1 százaléktól 20 százalékig terjedő összeg a tiszta jövedelem után számíttatik-e vagy az adóösszeg után, a törvény nem mondja meg. Mi a rosszabbat tételezzük fel. Ez a pótdadó:

ha a nyereség a befektetett tőkének legalább

10 ⁰ 0-a de nem tesz ki 12 ⁰ 0-ot	1 ⁰ 0
12 „-a „ „ „ „ 15 „-ot	2 „
15 „-a „ „ „ „ 20 „-ot	3 „
20 „-a „ „ „ „ 25 „-ot	4 „
25 „-a „ „ „ „ 30 „-ot	5 „
30 „-a „ „ „ „ 40 „-ot	6 „

innen egészen 130⁰0-ig az emelkedés 10⁰0-onként 1⁰0, tehát

ha a nyereség 120—130 ⁰ 0	14 ⁰ 0
„ „ „ 130—150 „	15 „
„ „ „ 150—200 „	16 „
„ „ „ 200—250 „	17 „
„ „ „ 250—300 „	18 „
„ „ „ 300—400 „	19 „
„ „ „ 400 ⁰ 0-on felül van	20 „

Ezek szerint pl. ha a befektetett ipari tőke 1.000.000, a nyereség pedig 146.000, a pótdadó 15⁰0 vagyis 21900. Ehez az eredeti

adó 14600, összes adó 36500. — Ha a befektetett keresk. tőke. 100.000, a nyereség 500.000, az adó lesz $12\% + 20\% = 32\%$ vagyis 160.000. Ha a befektetett tőke nem állapítható meg, az ezrelékek így alkalmazhatók:

Bruttó jövedelem 5,500 000 lei; tiszta jövedelem 300.000 lei.

Adó 12 százalék 36.000 lei

Ezredékek:

az első 1.000.000 után	1	ezrelék	1.000	„
a második „ „	2	„	2.000	„
a harmadik „ „	3	„	3.000	„
a negyedik „ „	4	„	4.000	„
az ötödik „ „	5	„	5.000	„
az 5.000.000 összegén				
felüli 500.000 után	5	„	2.500	„

összesen; 53.500 lei.

7. A tiszta jövedelem megállapítása bevallás útján történik. A bevallásnál a tételeket okmányokkal kel igazolni. A bevallásnál közölni kell a vállalat épületének bérértékét is.

A bevallás a következőkre terjed ki:

Azok, akik árukkal kereskednek, vagy iparosok, kötelesek bevallani a lefolyt évben történő eladásokból befolyt összeget. Az ezen összegből a fent elősoroltak szerint levonandó tételeket igazolni kell. Ügynökök és közvetítők a befolyt készpénzt jelentik be.

A kincstár betekintést követelhet az adózó összes könyveibe.

8. Minden kereskedő és iparos köteles azokat a kereskedelmi könyveket vezetni, amelyeket a régi királyságban érvényben lévő kereskedelmi törvény előír; ezek a következők:

a) napi jegyzék, melybe mindennap be kell írni az összes bevételeket és kiadásokat, az összes üzleteket, szerződéseket, váltóelfogadványokat, vagy forgatmányokat és általában mindent, ami bármely cimen bevételnek, vagy kiadásnak számít és minden hó végén be kell jegyezni a háztartásra fordított kiadásokat.

b) a leltár, melyet minden évben az összes ingó és ingatlan vagyronról, valamint az aktívákról és passzívákról ki kell állítani és szabályszerű mérleggel ellátni.

c) másolókönyv, melybe az elküldött levelek sorrendben lemásolandók.

Ezeket a könyveket lapszámozni kell és a cégbiróságnál vagy a járásbiróságnál hitelesíteni.

9. Lásd még a J. pontot.

E.

A nem kereskedelmi jövedelmek.

(E. cédula).

1. Ide tartoznak főleg az ügyvédek, orvosok, állatorvosok, mérnökök, művészek, írók, újságírók stb. jövedelmei. Ide tartoznak továbbá azok a haszonhajtó vállalatok, amelyek nem esnek a kereskedelmi üzlet fogalma alá, péld. lakás albérletbeadása esetről-estetre (mert ha üzletszerű, már a D. cédula alá esik) továbbá idetartoznak a rendőrileg türt nyilvános házak, a rendőri felügyelet alatt álló nők stb. jövedelmei. Idetartoznak továbbá az esetleges jövedelmek, péld. ha valaki kiad egy könyvet és ezért tiszteletdíjat kap. Mindezek a jövedelmek a tiszta jövedelem 10 százalékával adóznak.

2. A tiszta jövedelem úgy számíttatik ki, hogy a foglalkozás gyakorlásához szükséges kiadások az összes bevételekből levonatnak. Például a házbér, amennyiben az illetőnek foglalkozásához tartozó helyiségekre vonatkozik.

Az. orvosi rendelő fűtése és világítása; a postai költségek, a telefon, a lapok előfizetési díja stb. Idetartozik a különböző nyugdíjgyesületekbe fizetett évi járulék is, de e címen a bruttó jövedelem 10 százalékánál többet levonni nem lehet.

3. A 12.000 leit meg nem haladó jövedelem ugyanugy részleges adómentesség alá esik mint a kereskedelmi jövedelemnél láttuk, de azzal a különbséggel, hogy a legmagasabb mentesség 1500 lei.

4. A jövedelmeket be kell vallani az adóhivatalnál, még pedig mindig a múlt évi jövedelmet.

5. Az esetleges jövedelmeket 10 nap alatt kell bejelenteni a jövedelem kézhez vételétől számítva.

6. A nyilatkozat elmulasztása vagy a helytelen nyilatkozat az adó felemelésével jár.

7. Az előadottak alapján az adó kiszámítása következőleg történik:

bruttó-jövedelem 20.000 lei

évi kiadás 10.000 „

tiszta jövedelem 10.000 lei

Miuthogy ez a jövedelem nem halad meg 12.000 leit, 3000 leien felül nem levő résznek csak a fele számít, tehát 1500 lei. 10.000 lei helyett tehát csak 8500 lei számít és ennek 10 százaléka 850 lei. Ez lesz az adó.

8. Lásd még a J. pontot.

F)

Fizetések és bérek adója.

(F. cédula).

1. Ezt az adót fizeti minden köz- és magántisztviselő, valamint a katonák, munkások, sőt a cselédek is.

Az adó 6 százalék a fizetés összege után.

Ugyanez az adó terheli a nyugdíjakat, valamint az életjáradékokat is.

Ez alól az adó alól mentes a létminimum vagyis az a rész amely évenként 6000 leit meg nem halad a 15.000 lakosnál kisebb városokban, 7200 leit a 15.000 és 50.000 közötti lakosságú városokban és 9000 leit az 50.000 lakost meghaladó városokban.

Ezek szerint a cselédek, akik rendszerint ezeknél az összegeknél kisebb javadalmazást kapnak, általában nem igen fognak adó alá esni. Ha a jövedelem nagyobb, mint a fent említett összegek, akkor már nem a fenti összegeket, hanem ennél kisebb összegeket vonnak le adómentesség címén és pedig a 9000 lei helyett 7800 leit, 7200 lei helyett 6000 leit, és 6000 lei helyett 4800 leit. Ez a három összeg tehát feltétlenül mentes ettől az adótól. Mentés továbbá a jövedelemnek az a része is, melyet az illető nyugdíjárulék címen fizet, de ez a bruttó jövedelem 10 százalékát nem haladhatja meg. A bruttó jövedelemnél minden előnyt számításba kell venni, tehát a természetben kapott lakást, fűtést, kosztot, ingyen vasuti jegyet stb. is. A lakás értékének kiszámításánál azt a fizetés egy ötöd részével veszik fel, ha az évi fizetés 12.000 leit meghalad és a fizetés egy nyolcad részével, ha a fizetés ennél kisebb. A teljes ellátást, mely a fizetés mellett jár, a fizetés összegével veszik egyenlőnek, ha pedig csak koszt jár a fizetés mellett, ezt a fizetés három ötöd részének veszik. Így tehát, ha valamelyik alkalmazott fizetése havi 500 lei és teljes ellátás, a jövedelem havi 1000 lei lesz, amelyből péld. Kolozsváron 650 lei adómentes lévén az adó havi 350 lei után fizetendő.

2. Itt is bevallási kötelezettség áll fenn, de ezen felül a munkaadó is köteles bejelenteni alkalmazottainak illetményeit.

3. Az adót nem az alkalmazott fizeti, hanem munkaadója köteles azt levonni és befizetni a pénzügyigazgatósághoz egy dupla példányban kiállított kimutatással, melybe beirandó a szolgáltatásban levő személyek száma, neve, állása, fizetése, az idő, melyre a fizetés jár és a visszatartott adóösszeg. Ezeket a kimutatásokat havonként kell beadni: egyik példányt igazolás végett a fizetőknek visszaadják.

4. A munkás, ha akkordban, vagy napszámban dolgozik, legfeljebb 20 nap után fizeti egy hónapban az adót. Adókönyv nélkül nem lehet munkást felvenni.

5. Példa: A fizetés évi 60.000 lei Kolozsváron, nyugdíjra a tisztviselő évi 10 000 leit fizet. Lemegy: létminimum 7800 lei, nyugdíj csak 10 százalék — 6000 lei, marad 46.200 lei. Az adó 2772 lei.

6. Lásd még a J. pontot.

G)

A tőkekamat adója.

(G. cédula).

1. Ez az adó kiterjed a részvényosztalékokra, alapítási jutalékokra, érdekeltégi részekre, társaságok és köztestületek kötvényeiből származó kamatjövedelmekre, idegen vagy román államkötvényekből származó jövedelmekre, bekebelezett tartozásokból, betétekből eredő kamatokra, tantiémekre és más ehhez hasonló jövedelmekre.

2. Mentések: a) 5000 lei tőke erejéig a takarékpénztári betétek kamatai. b) Az oly jelzálogos kölcsönök kamatai, melyekről kötvények vagy címletek vannak kibocsájtva, minthogy az utóbbiak ugyis alája esnek a jelen adónak. Meg kell jegyezni, hogy az olyan kereskedelmi ügyletek, melyeknek nincs kölcsönjellegük, nem tartoznak ide, pld. a kereskedelmi utalványok, váltók stb.

3. A szóbanforgó jövedelmekből semmit sem lehet levonni, vagyis az adó a bruttó jövedelem után jár. Ezek szerint a részvények, érdekeltségek, vagy betéti társasági részesedések után a nyereségként kifizetett összeg számíttatik: kölcsönök és kötvényeknél az egész évben felvett jövedelem, illetőleg kamat; követeléseknél szintén a kamatösszeg.

4. Az adóösszeg 15 százalék, de a bankbetétek után csak 12 százalék, a tisztán ipari társaságok címletei után csak 13 százalék jár.

5. Az adót nem az adóköteles fél, hanem az fizeti, aki a megadóztatott osztalékot, kamatot stb. köteles kifizetni. Ez tehát visszatartja az illető adóösszeget és azt befizeti. Idegen országból befolyó hasonló jövedelmeknél az intézet, vagy más személy végzi a levonást, aki ezt a jövedelmet a belföldön beszedi.

6. Tekintet nélkül arra, hogy mi van a kötelezvényben, ezt az adót mindenesetre a hitelező fizeti, de azért az adós is egyetemlegesen felel. Mindennemű szelvény, csekk stb. vásárlása a pénzügyigazgatóságnak bejelentendő és semmiféle ügylet addig nem köthető, míg az adó biztosítva nincs. Ilyen ügylet különben az adó biztosításáig bíróilag sem érvényesíthető.

7. Lásd még a J. pontot.

H.

Az általános jövedelmi adó.

1. Ez nem cédulás adó, hanem kiegészítő adó, mely a cédulás adókon felül még az adózó összes jövedelme után fizetendő, még akkor is, ha a jövedelem már valamelyik cédulán meg volt adóztatva.

2. A jövedelmi adót fizeti minden ember, aki Romániában állandóan lakik, úgy a bel-, mint a külföldről befolyó jövedelem után, ha az a létminimumot meghaladja. A létminimum falvakban évi 2500 lei, kis városokban évi 3000 lei, nagy városokban évi 3500 lei és a fővárosban 4000 lei. Akinek csak ennyi jövedelme van, évi 10 lei adót fizet. Itt tehát más létminimum van, mint az F. cédulán.

3. Kötelesek ezt az adót fizetni a nyereszkesedésre alakult jogi személyek is, de csak a tagoknak ki nem osztott tartalékok után. A külföldről befolyó jövedelem után a külföldön fizetett jövedelemadó külön levonatik. Külföldiek, ha állandóan Romániában laknak, kérhetik külföldi jövedelmeik mentesítését, ha a külföldön már ezután jövedelmi adót fizetnek és az illető országgal viszonyosság áll fenn. A Romániában nem lakó külföldi honosok csak a Romániából eredő jövedelmeik után fizetnek jövedelmi adót.

4. Mentések a jövedelmi adó alól a világháborúban rokkanttá váltak.

5. Adó alá esik a kivetést megelőző évi jövedelem. Az adó a családfőre vettetik ki még pedig úgy a saját jövedelme után, mint a felesége és vele lakó oly családtagjai jövedelmei után, akiknek jövedelmével rendelkezik. Elkülönített megadóztatást lehet

kérni, ha a nő férjétől különválva él, vagy külön foglalkozása van továbbá, ha a többi családtagoknak önálló jövedelme van.

6. Az adó alá eső jövedelmet a következő módon számítják ki: összeszámítandó az adózónak mindazon tiszta jövedelme, amely a fent felsorolt cédulák alá esik, tehát a földbirtokból, házbirtokból eredő jövedelem (*A. B. cédula*) teljesen; a mezőgazdasági fizemből eredő jövedelem (*C. cédula*), de ennek csak 70 százaléka, a kereskedelmi üzletekből eredő jövedelem (*D. cédula*), amely kereskedelmi vállalatoknál 80 százalékgig, ipari, bánya és szállítási vállalatoknál 70 százalékgig számítatik; a nem kereskedelmi jövedelem (*E. cédula*) 70 százalékgig, fizetésekből és bérekből származó jövedelem (*F. cédula*) 50 százalékgig, a kamatjövedelem (*G. cédula*) teljesen és amennyiben még más jövedelme is volna az adózónak, ez is teljesen. Itt azokat a jövedelmeket is számítani kell, amelyek a cédulás adó alól mentesek. Mindig a múlt évi jövedelmet kell számítani. Az így kiszámított tiszta jövedelemből levonandók az adósságok kamatai, a járadékok annuitásai, az egyenes adó és a vállalati veszteségek. Ezek azonban itt már csak akkor vonhatók le, ha valamely cédulás adónál még nem vonattak le.

7. Ha az így előálló tiszta jövedelem évi 10.000 leinél kisebb, bizonyos százalékos levonások vannak még családi tehercímén: minden családtag után négy családtagig egyenkint évi 400, azontul egyenkint évi 600 lei vonatik le.

8. A jövedelmi adó fokozatos még pedig:

20.000	leiig	4	százalék
30.000	"	5	"
40.000	"	6	"
50.000	"	7	"
80.000	"	10	"
100.000	"	12	"
125.000	"	13	"
150.000	"	14	"
175.000	"	15	"
200.000	"	16	" stb.
1.000.000	"	26	"
10.000.000	"	40	"
20.000.000	leien felül	50	"

A nyereszkesítésre alakult jogi személyek tartalmára külön táblázat van.

D)

Adókiivetés, felebbezések.

1. Az összes eddig tárgyalt adókról, beleértve a vagyonadót is, egy együttes vallomást kell adni. Az első vallomás december 1-ig adandó, ezentúl minden év januárban.

A vallomásban csak azt a rovatot kell kitölteni, amely az adózót érdekli, tehát akinek földje nincs, a földadóra vonatkozó részt nem tölti ki. Az általános jövedelemre vonatkozót azonban mindenkinek ki kell tölteni.

A vallomást a cédulás adókról a férj és feleség külön-külön teszik meg, de a férj külön vallomást tesz a kettőjük közös jövedelméről a jövedelmi adót illetőleg.

A vallomást annál az adóhivatalnál kell beadni, ahol az adózó lakik.

Ha vallomás nem tételik, az adót hivatalból állapítják meg, 1. alább.

2. A vallomásokat a pénzügyi ellenőrök felülvizsgálják és pénzügyi igazgatók és más pénzügyi tisztviselők ellenőrzik. Evégből joguk van tudakozódni, helyszíni vizsgálatot végezni, a pénzügyintézetektől és másoktól mindennemű felvilágosítást bekíválni, az adózótól írásbeli vallomást kérni, sőt a kereskedelmi könyveket is megtekinteni. Be is idézhetik az adózót és ha nem jelenik meg, hivatalból megadóztathatják.

A hivatalból való megadózásoknak akkor is helye van, ha a vallomás tökéletlen, vagy az utólag adott felvilágosítások nem kielégítőek. *A hivatalból való megadóztatásnak az a következménye, hogy az adóösszeg ötven százalékkal felemeltetik, az eltitkolt adóalap duplán számítatik, levonásoknak pedig nincs helye.*

Ha a pénzügyi tisztviselők a vallomást elfogadják, az végleges marad. Ha pedig módosítják, ezt közlik az adózóval, aki felszólamlással élhet. Felszólamlással élhet a kivetés ellen is. A felszólamlást a kivetés kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell beadni az adóhivatalhoz.

A felszólamlások felett a minden egyes adóhivatal mellett felállított adókiivető bizottságok határoznak. A határozatok a kihirdetéstől számított 15 nap alatt a pénzügyi igazgatósághoz felebbezhetők, melyek felett a felebbezési bizottság határoz. *A felebbezést behatóan kell indokolni, mert különben érvénytelen.* A felebbezési bizottság határozatát 15 nap alatt a semmitőszéknél

lehet megtámadni, de csak azon alapon, hogy a bizottság túllépte hatáskörét, vagy hogy illetéktelen volt, vagy hogy megsértette a törvényt. A semmitószékhez intézett panaszt a pénzügyigazgatósághoz kell benyújtani. Mindezek a perorvoslatok nem függesztik fel az adó behajtását. Az egész eljárás bélyegmentes, kivéve a semmitószékhez intézett panaszt, amelyre a bélyegmentesség csak akkor áll fenn, ha az adó kétezer leit nem halad meg.

3. Minden adózó adókönyvecskét kap és ezentul minden személyazonossági igazolás a hatóságok előtt csak ezzel a könyvecskével történik.

4. Az adót a következőleg kell fizetni: minden január, április, június és október első napjain; a később fizetett adó 8 százalék késedelmi kamat alá esik. A fizetések után (F. cédula) az adó havonként fizetendő.

5. Az adótörvények büntetéseket is állapítanak meg, melyek közül a hivatalból való megadóztatást már láttuk. Ezenfelül kisebb-nagyobb pénzbüntetések vannak. Ha valamely iparos vagy kereskedő, akinek legalább 3000 lei évi jövedelme van, nem vezet könyveket, ez pénzbüntetéssel, sőt a 10.000 leinél több jövedelemmel bírók még 6 hónapi fogazással is súlythatók.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III.

Fényüzési és forgalmi adók.

A

A fényüzési adó:

1. Minden fényüzési tárgy eladása alkalmával 15 vagy 10 százalék adót kell fizetni még pedig annyiszor, ahányszor az illető tárgy eladásra kerül. 15 százalék adó alá esnek a 20 lóerősnél nagyobb autók, mindennemű ékszer, nemes fémből készült órák, továbbá a drágakövek, bronzok vagy utáztatok, fém vagy porcellán disztárgyak, régiségek, nemes fémből készült evőeszközök, illatszerek és más toilettecikkek a szappan kivételével, selymek, likőrök és pezsgők, valódi csipkék és 3000 leit meghaladó értékű szőnyegek.

10 százalékos adó alá esnek a selyemmel bélelt vagy disztett ruhák, csipkeutáztatok, finomabb butorok, festmények és szobrok, ha nem a művész maga adja el, női kalaptollak, a 3000 leit meghaladó szőrmék, bőrtáskák, a fehérneműk, ha egy darab értéke meghaladja a 300 leit, női ruhák 3500 lein felül, lábbelik

800 lein felül, kisebb autók és végül a fényképező készülékek, ha nem fényképész veszi.

2. Minden elsőrangú szállodában a hotelszobák után, továbbá minden elsőrangú étteremben a fogyasztás után, valamint a fürdőhelyeken 10 százalék adó fizetendő a bruttó bevétel után. Ilyen helyiségekben, ha azok másodrangúak 6 százalék, ha harmadrangúak 3 százalék jár. A helyiségek osztályozását bizottság végzi.

3. A kérdéses adókat az eladó a vételár bevételezésekor szedi be és arról külön jegyzéket vezet, melyet a pénzügyigazgatóságon láttatni kell.

4. A felsorolt fényüzési cikkeknek külföldről való behozatala alkalmával, ha az áruk nem továbbadásra vannak szánva, a vámhivatal szedi be az adót a vámmal együtt.

Ha a kérdéses árukat nagykereskedők adják el kiskereskedőknek, az ily eladások után nem kell adót fizetni, de a kiskereskedő előzőleg írásbeli nyilatkozatot ad a nagykereskedőnek, feltüntetve üzlete helyét, az adóhivatali székhelyet, ahol a kiskereskedő bejelenti, hogy az összes vásárlások az ő üzlete részére történtek továbbadás végett. A nagykereskedő kiállítja a számlát az ár és kelet feltüntetésével. Ilyen esetekben a nagykereskedő 1 százalékos forgalmi adót fizet.

Azok akik fényüzési cikkeket feldolgozás céljából vásárolnak (például divatárúkat) az adót a vásárláskor fizetik, ezek tehát a feldolgozott cikkek továbbadásakor már nem fizetnek fényüzési adót.

5. A harmadrendű szállodák és éttermek ezt az adót évi átalányösszeggel megválthatják.

6. A visszaélések 5000 leig terjedhető pénzbüntetéssel és az adó négyszeresével, visszaesés esetében az üzlet bezárásával büntetnek. Az eljárás ugyanaz, mint a szeszadó törvényénél.

A szociális védelem céljaira eddig fennállott díjak eltöröltettek.

B.

Látványossági adó.

1. Ide tartozik minden nyilvános jellegű előadás úgy a színházakban, mint a koncertekben és a mozikban; ide tartozik továbbá a bál s minden nyilvános szórakozás. Az adó a bruttó bevétel után, vagyis az eladott jegyek után fizetendő. Az adó, ha a jegy ára 1 leu, kitesz 25 banit és fokozatosan halad, például:

5 leinél	2— lei
10 „	3— „
20 „	6— „
50 „	16— „
100 „	32— „

A nemzeti színház és opera adója 10⁰/₀, a magánszínházaké 16⁰/₀. A pénzügyminiszter adómentességet engedélyezhet.

2. A régi királyságbeli színházi törvény érvényben marad azzal a módosítással, hogy oly látványosságok, melyeknél jegyek nincsenek, 25—1000 lei adót fizetnek egy-egy este után.

3. A bevételek egyrésztét a színházi vezérigazgatóság, a városi előjáróságok és a szociális védelem intézményei kapják.

C.

A tulajdonképeni fényüzési adó.

1. A vadászfegyverek birtokosai 10—20—100 lei adót fizetnek aszerint, amint a puska egy-két csövű, vagy luxusfegyver. Erdő-örök és fegyverkereskedők nem fizetik ezt az adót.

2. Autók és motorbiciklik tulajdonosai 200 leitől 12000 leiig terjedő adót fizetnek évenként a jármű erőssége és értéke szerint.

3. Azok, akik személyes használatukra lovat tartanak, minden ló után évi 400 leit fizetnek. Nem esnek adó alá a teherhordásra vagy munkára használt lovak. A foglalkozás gyakorlásához használt két ló után csak felét kell a rendes adónak fizetni.

4. Személyes használatra szánt rugóskocsi után 600 lei évi adó jár. Itt is fenállnak az előbbi pontokban említett csökkentések és mentesítések.

5. A szükségesnél nagyobb lakás után szobánként évi 200 lei fizetendő, ha pedig a bérérték évi 10.000 leinél nagyobb, minden megkezdett 10.000 lei után további 100 lei jár. Nem fizetendő ez az adó, ha a lakás nem áll többől, mint 3 szobából, vagy ha 2 személy után legfeljebb négy, 3 személy után legfeljebb öt és minden további személy után legfeljebb egy szoba van.

6. A szükségesnél nagyobb cselédség után is fejenként 100 lei adó fizetendő. A szükséges cselédség: 1 személyre egy, 2—3 személyre két, 4—5 személyre három és 6 személyre 4 cseléd.

7. Az ezen pontokban részletezett adó alá eső személyek nyilatkozatot kötelesek tenni, mert különben az adóztatás hivatalból történik, ami 2—3 sőt 4-szeres többletet is jelenthet. A nyilat-

kozatra, ideértve a fellebbezéseket is, az egyenes adótörvények alkalmazandók, lásd J. pontot.

Az adót július 1.-ig egy összegben kell fizetni. Az évközben történő változásokat egy hónapon belül be kell jelenteni.

D)

Forgalmi adó.

1. Az 1921. évi szept. 1.-e után forgalmi adót kell fizetni minden eladás illetőleg vétel után. Ha külföldről hozzák be, csak akkor kell ezt az adót fizetni, ha a behozatal nem továbbadás-céljából történik.

2. Nem jár az adó a kenyér eladása után, továbbá ha parasztok kis mennyiségben élelmi cikkeket adnak el. Nem jár az állami egyedárúk és bélyeg után, a börzei eladások után, a látványossági jegyek után és a külföldre kivitel végett történő eladások után.

Az adó 1 százalék az ügyletek után. Vagyis mindenki annyiszor fizeti az adót, ahányszor elad és pedig fizeti a bevett összeg 1 százalékát. Azok akik csak közvetítnek, az ezen ügyleteikből származó haszon 1 százalékát fizetik. Fizet tehát egy áru után először a gyáros, újmásodszor a nagykereskedő, harmadszor a közvetítő és végül a kiskereskedő. Tehát míg ugyanaz a cikk eljut a gyárból a fogyasztóhoz, négyszer adózik.

Mindenki köteles a pénzügyigazgatóság által láttamozott jegyzéket vezetni, melyben minden eladás, közvetítési vagy bizományi díj bejegyezendő, de a 100 leinél kisebb tételeket esténként egy tételben lehet beírni. Ha az üzlet más kereskedővel kötött és 5000 leit meghalad, a másik kereskedő nevét és lakását be kell jegyezni. A jegyzéket havonként összegezni kell. Ugyancsak havonként az előző hónapban kötött ügyletekről kimutatást kell összeállítani és az adót ennek alapján befizetni. A földművelők nem vezetnek ilyen jegyzéket, de termékeik eladásáról nyilatkozatot adnak be, amelynek formája még nincs meghatározva.

5. A törvény kijátszása pénzbüntetéssel jár, mely alól a jóhiszeműség sem mentesít; visszaesés esetében fogházbüntetés jár, melyet a bíróság szab ki.

4. Árverés esetén az adó szintén beszederik.

Példák.

1. A fényüzési adót az eladó hozzászámíthatja az árhoz. Tehát ha elad egy drágakövet 1000 leiért, a vételár lesz 1150 lei. Ugyanigy számíthatók a hotelszobák árai is.

2. Az 1 százalékos adó azonban csak az eredeti ár után jár.

3. Ha már most pl. egy elsőrangú étterem havi bevétele 30.000 lei volt, ebben benne van a 10 százalékos fényüzési adó is. Ki kell tehát előbb számítani az adó nélküli fogyasztást ezen táblázat szerint: az adót tekintjük kamatnak, a bevételt tőkének, az adótételt (10 százalék) kamatlábnak. E szerint a 30.000 leiben együtt van a tőke és a kamat. A kamatot (K) úgy szoktuk számítani, hogy a tőkét (T) megszorozzuk a kamatlábbal (%) és elosztjuk százzal, vagyis

$$K = \frac{T \cdot \%}{100}$$

E szerint a 30.000 lei (vagyis $T + K$) = $T + \frac{T \times \%}{100}$

$$T + \frac{T \cdot 10}{100} = 30.000$$

Megszorozzuk 100-zal az egyenleg mindkét felét.

$$100 T + 10 T = 30.000$$

$$110 T = 30.000$$

$$T = \frac{30.000}{110} = 27272 \text{ lei } 72 \text{ bani.}$$

Ennyi volt a fogyasztásért beszédett összeg, melyhez járult 10 százalék adó:

27.272 lei 72 b.

2.727 lei 27 b.

29.999 lei 99 = 30.000 lei.

Ha az adó százaléka nem 10, hanem 6, a teljes bevételt 106-tal osztjuk, ha az adó százaléka 3, akkor 103-mal.

Tehát ha a másodrangú étteremben az összes bevétel volt 30.000 lei, ebből

a fogyasztás $\frac{30.000}{106} = 28.301$ lei 88 bani

az adó ennek 6% a = 1.698 „ 11 „

29.999 lei 99 bani = 30.000 lei.

Ezek szerint az 1% adó lesz az előbbi esetben 272 lei 72 bani, a második esetben pedig 283 lei 01 bani.

Mindenesetre célszerű azonban külön írni be az adót és külön az eladási árat, mert különben teljes képtelenség lesz az eladási árat kiszámítani, ha az árak különböző tételek alá esnek. Pl. ha egy kereskedő egy hónapban eladott 80.000 leiért árut, melyek közül egy (ismeretlen) rész 10%, egy másik (ismeretlen) rész 15% alá esik, — lehetetlen a számítás.

13

as

EDIȚIA

RADIO RECLAM ROMÂNIA SOCIETATE ANONIMĂ

KIADÁSA

ERDÉLYI MŰZEUM

1444 184 21

KÖNYVTÁRA